

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 279. An & qualiter dissolvatur Matrimonium ratum per vota simplicia & professionem religiosam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

priori sententiæ dispensarint quandoque in matrimonio rato, non convinci, certum esse, Pontificem habere hanc potestatem, sed solum esse valde probabile, sufficereque probabilitatem oppositæ sententiæ, ut Pontifices dispensando securè, tutâque conscientiâ procedant, nullumque errorem in praxi committant, tametsi speculativè loquendo errent, quod non est inconveniens, cum error non sit de jure, sed de facto, & non communi, sed particulari, veruntamen non video, cur re ipsa non intercedat hic error juris, quæstio enim juris est, an Papa habeat à Christo potestatem solvendi matrimonia rata, circa quam utique errant, judicando se eam habere, si re ipsa non haberent. Adde quod error ille practicus esset valde nocivus, & traheret secum maxima inconvenientia, dum Pontifices carentes ea potestate invalidè dispensando existerent occasio adulteriorum materialium, quæ committerentur à talibus ineuntibus alia matrimonia, utpote invalida. Ad argumentum desumptum à relaxatione voti & juramenti respondent negando paritatem, eò quod per dissolutionem illam matrimonii directè relaxetur lex illa divina: quod Deus conjunxit, homo non separet: quæ gratis dicitur intelligenda de matrimonio consummato; cum juncta testimonio Papæ in *cit. c. ex parte*, quod matrimonium, ex quo contracta, solvi non possint sine revelatione Dei, satis probat, divina lege prohiberi dissolutionem matrimonii etiam rati tantum ab homine, nisi id habeat DEI revelatione, quæ sanè revelatio non includitur in potestate ligandi ac solvendi concessa à Christo Pontifici. E contra à Papa relaxando votum vel juramentum directè non mutetur aut relaxetur lex divina: eò quod qui remittit debitum justitiæ non relaxat aut solvit jus naturale, dictans, jure debitum esse persolvendum, quamdiu non est solum vel remissum, cum remisso debito jus naturale perstat ut ante, & solum indirectè tollitur ejus applicatio ad hoc subiectum, sita in debito nondum soluto vel remisso. Pari modo lex divina præcipiens reddi DEO, quod ei voto promissum est, remisso voti debito salva perstat, & solum hic & nunc cum, qui votum emisit, & ex eo contraxit debitum, non obligat, quia hoc ei remissum. Posse autem Papam ejusmodi debita, quæ homo contraxit promissione DEO facta remittere potestate vicaria, ex ipsa potestate, quâ Christus cum suum in terris constituit, rectè infertur. Ad argumentum desumptum à professione religiosa dicunt eorum aliqui, Castrop. sentiente contrarium, cum Barb. in *c. ex publico. n. 10.* citatisque ab eo Scoto, Soro, Victoria, Corduba &c. non solo jure Pontificio per professionem solvi matrimonium ratum, sed, quod ea dirimat matrimonium, esse ex Christi privilegio, adeoque ex jure divino positivo. Sed de hoc paulò post. Ad hæc dicunt, non rectè argui à potestate solvendi professionem religiosam, seu votum solenne ad potestatem solvendi matrimonium ratum. Rationem disparitatis dant; quod in professione fiat traditio religioni, quam acceptat Prælatu religionis, quo non acceptante, ista vota non obligant; Papa autem sit ordinarius, cui tanquam superiori religionis sit quoque illa traditio, qui proinde potest eam rejicere, vel etiam acceptatam semel remittere, quâ rejectione vel remissione posita, cessat obligatio status religiosi. Ad illud, quod dicunt, pro licito & valido semper præsumi factum superioris etiam in dubio positivo, respondent, plushinc non inferri, quam quod sententia affirmans sit probabi-

lissima, & in praxi, ut Pontifices bona fide possint dispensare, omnino tutam, non tamen quod sit omninò certa; cum præsumptio juris de jure re ipsa possit esse falsa. Ad illud denique, quod ex Matth. de Moya *tract. 1. de opin. prob. c. 9. n. 25.* & Sylv. *v. votum. 4. n. 5.* & aliis afferitur, nimirum quod quando circa rem, quæ est juris divini duæ dantur sententiæ probabiles, una negans, altera concedens Papæ potestatem valide dispensandi, Papa post adhibitam maturam utriusque sententiæ considerationem, præviumque Theologorum examen diligens & accuratum, auditis etiam Cardinalium votis se ad unam partem determinaret, hæc Pontificis determinatio canonizata maneret, & ad eum certitudinis gradum ascenderet sententia, quam amplexus, ut contraria nullam amplius haberet probabilitatem; haberetque tunc dispensatio à Papa facta vim statuti; adeoque sicut post maturum consilium Pontifex statueret, ac verè definiret, licere sibi, seu posse se in hoc dispensare, necessariò standum esset hujusmodi statuto, sic etiam tali ejus factio. Ad hoc, inquam, respondent Castrop. & Pont. negando id ipsum, nimirum illud factum Pontificium, toties etiam repetitum, adducere sententiam illam ad tantam certitudinem, quantum ipsi adversarii ei tribuunt, multoque minus æquivalere statuto, seu definitioni Papali quâ tali, seu qualem faceret Papa loquens ex Cathedra. De quo vide Pont. *L. 9. c. 3. nu. 4.* ubi ostendit ab Alex. III. in *append. Concil. Lateran. p. 6. c. 8.* reprobatur quorundam prædecessorum judicium de potentia dissolvendi matrimonium ratum. Nihilominus relatis his utriusque sententiæ fundamentis, spectata praxi, standum esse pro summorum Pontificum potestate, reverentia exigit.

Quest. 277. Num posito, Papam posse dissolvere matrimonium ratum, possit id ipsum quoque licitè & validè, ubi non adest causa rationabilis & iusta.

REsp. Non tantum ad hoc, ut licitè dispense, sed etiam ad valorem talis dispensationis seu dissolutionis matrimonii requiritur causa justa. Sanch. *L. 2. d. 15. n. 6.* Pirh. *ad tit. de despons. & matr. n. 145.* dicens sic docere communiter Theologos & Canonistas apud Tanner. *d. 8. du. 4. nu. 68.* eò quod in jure naturali ac divino, ex quo oritur indissolubilitas matrimonii, etiam rati tantum, nec licitè nec validè, uti nec in voto simplici, nisi adest causa justa, dispensare potest; cum in his non sit dominus, sed dispensator. Porro cause justæ dissolvendi matrimonium ratum sunt gravis timor scandalorum magnorum futurorum, lepra superveniens uni conjugum, & similes, quas vide apud Sanch. *L. 2. d. 16.*

Quest. 278. An dissolvatur matrimonium ratum fidelium per suspensionem ordinum sacrorum.

REsp. negativè. Sanch. *L. 2. d. 18.* Castrop. *de sponsal. d. 3. p. 2. §. 4. nu. 1.* cum communi omnium juxta expressam decisionem *extrav. antiquæ.* Joan. XXII. de voto.

Quest. 279. An & qualiter dissolvatur matrimonium ratum per vota simplicia & professionem religiosam.

REsp.

1. Resp. ad primum: Per emissionem votorum, quibus nec solennis professio constat, nec verum religiosum constituunt, matrimonium ratum non dissolvitur. Sanch. *l. c. n. 9.* Castrop. *l. c.* Gutt. *de marr. c. 54. n. 6.* ut id constat ex *cit. Extrav.* Hinc vota emissa à quibusdam terriæ regulæ S. Francisci & S. Dominici, quæ solennia non sunt, nec religiosum propriè constituunt, matrimonium ratum non dissolvunt. Castrop. *l. c.* Sanch. *n. 4.* Gutt. *n. 2.* Ponc. *l. 9. c. 8.* Secus est de votis simplicibus emitti solitis in Societate post biennium novitiatus, quæ verum religiosum constituunt, pro ut definit Gregor. XIII. in sua Bulla, quæ incipit: *Quandò fructuosius.* edita anno 1582, hæc enim non tantum matrimonium contrahendum tanquam impedimentum dirimens impediunt, prout idem Gregor. in Bulla. *Ascendente Domino*; sed & matrimonium contractum ratum tantum dirimunt; cum sint professio religiosa, etsi non solennis, constituantque verum religiosum, quantum est ex parte illius, perpetuò adstrictum ordini. Ac ita supponit Castrop. cum aliis, dum ait, emissionem votorum, quibus nec solennis professio constat, nec verum religiosum constituitur, non solvitur matrimonium ratum; hinc etiam à contrario infertur: ergo emissionem votorum, quibus constituitur vel solennis professio, vel saltem verum religiosum, dirimunt matrimonium. Quòd autem quadam jura non nisi professionis solennis meminerint quò ad efficaciam illam solvendi matrimonium, inde est, quòd illo tempore, nulla professio seu nulla vota constituiebant verum religiosum nisi solennia. Quòdque etiam alii Pontifices non meminerint nisi professionis regularis non expresso verbo *solennis*, inde est, non quòd votis simplicibus tribuant eam efficaciam, sed quòd eo tempore nulla vota nisi solennia constituiebant professionem.

2. Resp. ad secundum: Matrimonium ratum dissolvi per professionem religiosam solennem, tenent Catholici omnes, prout decisum est in *cit. Extrav.* & *ine. ex parte tua. de convers. conjug.* ac novissimè per Trid. *Sess. 24. can. 6.* ubi: *Si quis dixerit, matrimonium ratum non consummatum per solennem professionem alterius conjugis non dirimi, anathematis.* Unde jam, ut tenent Sanch. *l. c. n. 8.* Pont. *l. 9. c. 7. n. 3.* Azor. *Tom. 1. l. 13. c. 6. q. 4.* Nav. *L. 3. cons. de convers. conjugat. cons. 1.* Cum equites S. Joannis seu Melitenses sint veri religiosi, per factam ab iis professionem solvitur matrimonium ratum eorum. AA. iidem.

3. Resp. ad secundum secundò: Professio solennis hanc efficaciam solvendi matrimonium ratum non habet ex se, sive seclusa Christi & Ecclesiæ institutione: ita AA. paulò post citandi contra D. Thomam in *4. d. 27. q. 1. a. 3. questiu. 2. in corp.* Rich. eod. *dist. a. 2. q. 2.* Covarr. in *4. decret. p. 2. c. 7. §. 4. n. 7.* Bellarm. *l. 2. de monach. c. 38.* & alios apud Sanch. *L. 2. d. 19. n. 1.* hac ductos ratione, quòd dicta professio constituat statum perfectiorem & repugnantem cum matrimonio, sitque mors spiritualis. Quæ ratio si valeret, haberet quoque professio religiosa vim dirimendi matrimonium consummatum, inessetque statui clericorum majorum ordinum, & vel maximè Episcopali, utpote statui perfectiori. Ad hæc (quæ est ratio à priori responsionis) professio religiosa consistere potest cum matrimonio non solum rato, sed & consummato, ut patet, dum ex consensu conjugis vel facto divortio, alter conjugum profiteretur, minimè per hoc soluto matrimonio: ergo professio ex se, seu natura rei illud non dirimit.

4. Resp. ad secundum tertio: Neque videtur habere vim hanc ex jure divino positivo à Christo immediatè statui religioso eam concedente, ut docet Sanch. *de marr. l. 2. d. 19. n. 3.* Gutt. *d. marr. c. 54. n. 8.* Pont. *L. 9. c. 5.* hac nixi ratione, quòd dissolutio matrimonii rati esse non possit nisi à Christo, vel immediatè, vel mediante ejus autoritate immediatè à Papa. Jam verò nullibi seu ex nullo jure positivo ecclesiastico constat, Christum hanc autoritatem dissolvendi matrimonium per professionem religiosam potius, quàm per statum clericalem aut calibratum concessisse Papæ: ergo. Ad quam tamen rationem respondent AA. citandi pro *seq. resp.* cur potius concessa Papæ potestas dissolvendi matrimonium per professionem, quàm per statum ordinis sacri, aliùve perfectiorem, id quidem ex jure scripto colligi non posse, colligi tamen satis posse ex facto ipso junctà traditione Ecclesiæ, hanc virtutem restrictam ad solam professionem religiosam. Ita Castrop. *cit. p. 2. §. 4. n. 4.* Verum tamen nec hæc responsio omninò sufficit, aut probat intentum; cum etsi bene ex ista traditione, adjunctis tamen etiam variis juribus colligatur & probetur, inesse hanc efficaciam professioni religiose præ aliis statibus, non tamen exinde colligi potest, inesse illam ei immediatè à Christo. Unde

5. Resp. ad secundum quartò: Probabilius docere videntur Castrop. *l. c. n. 5.* Laym. *L. 5. sum. tr. 10 p. 3. c. 6. à n. 3.* citatique ab iis *Sess. de just. L. 2. c. 41. du. 8. nu. 69.* Coninck. *d. 26. du. 3. concl. 4. n. 37.* Hurt. *d. 8. diff. 4. n. 17.* Suar. *Tom. 3. de relig. L. 9. c. 6. per tot. maximè à nu. 20.* Medin. *de sacror. hom. continent. L. 5. c. 86. & seq.* Host. *in c. ex publico. de convers. conjug. v. consummatum.* Jo-And. *ibid. n. 9.* &c. vim illam dissolvendi matrimonium ratum professioni religiose provenire immediatè ex Jure Pontificio, seu autoritate Papæ ei communicata à Christo, colligique id ipsum ex traditione Ecclesiæ, eaque ratione, quòd decuerit Christum relinquere Vicario suo potestatem instituendi statum aliquem perfectionis, indita ei virtute dissolvendi matrimonium ratum. Quod ipsum etiam hac ratione probat Laym. Si matrimonium ratum solveretur jure naturali aut divino per vota solennia, etiam jure naturali aut divino solveretur per vota simplicia; cum votorum solennium & simplicium discrimen solo Jure Pontificio sit introductum, sed vota simplicia non dirimunt matrimonium, ut constat ex *c. unic. de voto in 6.* Confirmat idem Castrop. hac ratione: Professio religiosa, quòd dirimat seu impediatur matrimonium contrahendum habet merè ex Jure Pontificio (unde aliquando in Societate professio religiosa votorum simplicium non fuit impedimentum dirimens, sed tale effectum à tempore Gregor. XIII. per Bullam: *Ascendente Domino*) ergo etiam quòd dirimat matrimonium contractum, habet à Jure Pontificio. Ad quæ tamen non incongruè responderi potest; imprimis ex eo, quòd Christus concesserit Papæ potestatem instituendi statum, per quem solveretur matrimonium, non bene argui, quòd etiam concesserit illi potestatem indendi eidem vim illam solvendi matrimonium; sicut ex eo, quòd Christus reliquerit Ecclesiæ potestatem designandi & determinandi aliquorum Sacramentorum materiam, non bene infertur, concessisse etiam eidem potestatem indendi illi materię vim practicè significandi gratiam; sed sicut ipse Christus per se elevavit ad hoc designatam materiam illam, sic etiam institutum statum illum per se elevavit

vavit ad efficaciam illam solvendi matrimonium; dein ab efficacia illa dirimendi matrimonium contrahendum ad efficaciam dirimendi matrimonium contractum non rectè inferitur, non tantum ex eo, quòd posterius, nimirum dissolvere matrimonium contractum sit quid majus, quàm impedire ne contrahatur; sed vel ex eo, quòd professio religiosa non secus ac clandestinitas, quòd sit impedimentum dirimens, non habeat ab intrinseco sive ab efficacia sibi indita, sive immediatè à Christo, sive ab Ecclesia seu Papa, sed veluti ab extrinseco, nimirum ab Ecclesia inhabilitante tales personas, nempe professos ad contrahendum validè matrimonium, ipsumque talem contractum irritante; professio verò vim solvendi matrimonium habet sibi intrinsicam; denique non multum ad rem facere videtur, quòd solennitas votorum sit immediatè à Jure Pontificio; cum vota solennia, non quia solennia sunt, sed quia constituunt statum religiosum solvunt matrimonium, ut patet in votis simplicibus Societatis, quæ etsi solennia non sunt, quia tamen constituunt verum religiosum, solvunt matrimonium ratum; quibus proinde, quam primùm à Papa elevata sunt, ad constituendum verum religiosum, dicta efficacia indita conferitur, ab eo, qui illam statui religioso indidit; non secus ac accidit in contractu, civili matrimoniali, cui, quam primùm elevatus est ad rationem Sacramenti, indita est vis causandi gratiam.

Quest. 280. Quantum tempus & qualiter concessum conjugibus ad deliberandum de religionis ingressu.

Resp. Post matrimonium contractum & non consummatum conceduntur conjugibus duo menses ad deliberandum de ingressu religionis, ita ut intra tempus illud non teneantur reddere debitum, ut constat ex *c. ex publico, de convers. conjug.* circa quæ plura notanda. Primò, duos illos menses concessos non ad ingressum religionis cum effectu seu ad professionem, ut Abb. in *cit. c. ex publico, num. 2.* Nav. *c. 16. num. 27.* & alii; sed ad ingressum in novitiatum seu assumptionem habitus; ita ut conjux manens in sæculo, antequam ad aliud matrimonium transire possit, expectare debeat toto novitiatu tempore, adeoque anno uno, vel etiam duobus, prout ordo unum tantummodo annum vel biennium habet, novitiatu, ita ut tempus hoc ex voluntate, conjugis actari seu abbreviari non debeat nec possit. Sanch. *l. 2. de mat. d. 24. num. 4.* Gutt. *c. 54. num. 11.* Pont. *l. 9. c. 9. num. 2.* Castrop. *cit. p. 2. §. 5. num. 2.* Laym. *l. c. sub num. 3.* Unde etiam inferitur, quòd, si conjux mox, ut attingit annos pubertatis, ingrediatur, debere alterum expectare usque ad annum 16. ætatis, ante quem is professionem emittere nequit. Sanch. Ponc. Castrop. *LL. cit.* Item quòd si conjux accipiat & admittat monasterium in commendam, in quo casu tenetur post sex menses ibidem profiteri, juxta præscriptum Trident. *sess. 25. c. 21.* debere alterum expectare per dictos sex menses.

R. P. Lew. *Jur. Can. Tomus IV.*

2. Secundò, bimestre hoc computandum à die contracti matrimonii duobus mensibus communiter occurrentibus completis, Sanch. *num. 3.* Castrop. *num. 4.* Pont. *num. 3.* cum communi; quòd autem *cit. c. ex publico.* bimestre illud computatum non fuerit à die contracti matrimonii, sed à die per Judicem designato, ideo factum, quia mulier illa prætendebat matrimonium esse nullum, adeoque à die, quo illud declaratum validum, designatum illi bimestre.

3. Tertio, posse hoc bimestra autoritate Judicis abbreviari vel prorogari, cum communi, ut Castrop. *num. 5.* affirmant Sanch. *num. 12.* Gutt. *num. 16.* Pont. *num. 8.* & seq. eò quòd bimestre hoc licet à lege præscribatur, ministerio Judices imponendum; tempus tamen à lege præscriptum & vel maximè imponendum per Judicem, ab eo ex causa urgente coactari vel prolongari potest. Pont. *num. 8.* Mol. *de primog. l. 2. c. 14. num. 19.* juxta *l. qui pro tribunali, de sent. & re judic. & ibi Bart. n. 4.*

4. Quarto; Quamvis transacto illo bimestri vel alio tempore à Juce præfinito, teneatur conjux conjugi reddere debitum (potestas enim conjugi per matrimonium acquisita in corpus conjugis restringi non debet ultra, quòd restrictio talis legitimo jure fundata est) non tamen ita actari conjugem ad reddendum debitum, consummandumque mox ab elapso tempore matrimonium, quin possit adhuc, si velit, ingredi religionem, eò quòd, quamdiu consummatum non est matrimonium, electio status religiosi concedatur, docet Castrop. *num. 6.* citatis Sanch. *l. 2. c. 24. num. 27.* Gutt. *c. 54. num. 19.* Coninck. *d. 16. du. 94. num. 49.* Hurt. *d. 8. diff. 8. num. 30.* & c. quòd tamen ita intelligendum crederem, si intra illud bimestre seu tempus præfinitum resolvisset se planè ad incundam religionem, & mox ab illo occuparetur in ea petenda; si enim ultra illud tempus pro deliberatione statutum prætextu ulterioris deliberationis differri posset pro libitu consummatio, sanè crearetur per hoc alteri conjugi magnum præjudicium; unde etiam sicut ingrediens religionem, si ibidem profiteri renuat, & aliam amplecti velit, ne conjugi relicto præjudicium creetur, potest Judex compellere præfixo termino, ut in una religione profiteatur, vel ad conjugem redeat, ut Castrop. *num. 3.* Cón. *d. 26. du. 4. num. 45.* Henriq. *l. 12. c. 5. num. 8.* Sanch. *d. 24. num. 9.* Pont. *cit. c. 9. n. 10.* & c. ita quoque Judex poterit compellere præfixo termino, ut novitiatum ingrediatur vel maneat cum conjuge, eique petenti debitum reddat, quare illud; quamdiu consummatum non est matrimonium, conceditur electio status religiosi; verum est, dum alter conjux non petit & voluit; quòd si tamen, ut expressè Laym. *l. c.* citatis gl. in *cit. c. ex publico v. intra duorum.* Sylv. *v. votum §. 9. 3. dicto 3.* Sanch. *l. c. num. 27.* vel sic injustè negato debito, transeat ad religionem, revocari non poterit.

5. Quintò, quòd si intra hoc tempus à jure vel Juce concessum maritus conjugem deliberantem de ingressu religionis per vim opprimat, matrimonium quidem reddi indissolubile quo

T

ad